

1. UVOD

Sportska rekreacija je autentična potreba svakog čovjeka, bez obzira na uzrast, nivo sposobnosti, zanimanje i zdravstveno stanje. Odgovarajući programi sportske rekreacije mogu nam pomoći u efikasnom zadovoljavanju veoma različitih potreba. Voda, bilo da je slatka ili slana, pruža niz mogućnosti za sportsku rekreaciju.

Za lokaciju kupališta treba odabrati mjesto koje će po kvalitetu vode, obale, okoline (bliže i dalje), kvaliteta vazduha, udaljenost od urbanih objekata, pristupnih saobraćajnica i odsutnosti uznemiravanja kupaca, zadovoljavati sve zahtjeve.

Kada se govori o vodama za rekreaciju, to se ne može razmatrati bez njihovih obala i zaleđa tih obala. Nije moguće zahtijevati potpunu odsutnost fekalne kontaminacije kod površinskih voda – uvijek postoji rizik kod kupanja.

Da bi se opasnosti po zdravlje korisnika voda za rekreaciju svela na što manju mjeru potrebno je kontrolisati potencijalne uzroke ne samo na vodama za rekreaciju, već i na širokom prostoru zona za rekreaciju. Od suštinske je važnosti da tokom upražnjavanja rekreativnih aktivnosti na vodi ne dođe do ugrožavanja zdravlja ljudi u zonama rekreacije. Ugrožavanje zdravlja ljudi, kad su vode za rekreaciju u pitanju, može poticati od fizičkih, hemijskih ili mikrobioloških izvora. Tako na zdravlje korisnika mogu da utiču sljedeći faktori:

- fizičke povrede i nesreće koje mogu dovesti do ranjavanja ili utapanja,
- kvalitet vode, hemijska, a naročito mikrobiološka zagađenost vode,
- izloženost suncu i toploti,
- zagađenost plaže

Osnovna opasnost kod voda za rekreaciju dolazi od mikroorganizama koji potiču od zagađene vode, u prvom redu od otpadnih voda i otpadaka iz domaćinstva, stočarstva, industrije, kao i od izlučevina drugih kupaca. Potencijalni rizik od hemijskog zagađenja vode za rekreaciju je u pravilu mnogo manji od opasnosti od mikrobiološkog zagađenja, pošto je mnogo rjeđi slučaj da dođe do akutnog ili hroničnog poremećaja zdravlja zbog hemijskog zagađenja s obzirom na kratkotrajnu izloženost ljudskog organizma vodi za

rekreaciju, zbog čega hemijske materije mogu imati manje negativan uticaj na korisnike.

Priroda zagađenja se može odrediti brojnim mikrobiološkim, hemijskim i vizuelnim parametrima, pri čemu svaki od njih daje različit uvid o mogućem izvoru zagađenja.

Svijet danas posvećuje veliku pažnju kvalitetu površinskih voda. Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) donijela je „Pravilnik za bezbjednu vodu za rekreaciju“ i to u dva toma od kojih se jedan odnosi na ambijentalne slane i slatke vode, a drugi na bazene za kupanje.

Evropska unija je 1976 godine usvojila „Okvirnu direktivu o vodi,“ koja se odnosi isključivo na tekuće ili stajave slatke ili slane vode u kojima je rekreacija pod nadzorom kompetentnih ustanova i tradicionalno je upražnjava veliki broj kupača. Ta direktiva je nekoliko puta mijenjana u smislu pooštavanja uslova o kvalitetu voda i okruženja a poslednji put 2006 godine .

Riječni tokovi Bosne i Hercegovine pripadaju slivovima Crnog i Jadranskog mora. Od ukupne površine BiH koja iznosi 51.129 km², Crnomorskom, odnosno slivu rijeke Save pripada 38.719 km², dok slivu Jadranskog mora pripada 12.410 km².

Osnovno hidrografsko obilježje opštine Prijedor daje vodotok rijeke Sane sa svojim pritokama. Slivno područje rijeke Sane, a koje pripada slivu rijeke Save, iznosi cca 3.191 km². Maksimalni proticaj stogodišnje pojave iznosi 1440 m³/sec. Prema Uredbi o kategorizaciji, vodotok rijeke Sane je svrstan u drugu kategoriju do područja opštine Prijedor, a nizvodno od područja opštine u treću kategoriju.

Cilj ovog rada je da se, sagleda kvalitet vode rijeke Sane u proticanju kroz grad Prijedor, koja se koristi kao vode za kupanje, sport i rekreaciju, prvenstveno zbog zaštite zdravlja stanovništva.